

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 30

DOM
2015-07-16
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
6508-15

SÖKANDE

All Remove Sweden AB, 556623-1212

Ombud: Advokat Malin Albert och jur.kand. Mikael Rydkvist
Setterwalls Advokatbyrå
Box 1050
101 39 Stockholm

MOTPART

Ekerö kommun
Box 205
178 23 Ekerö

PART

Liselotte Lööf Entreprenad AB, 556848-0627
Frihamngatan 14
115 56 Stockholm

KONKURRENSVERKET	
2015 -07- 1 7	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan om överprövning och förordnar att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse har gjorts. Rättelse ska ske på så sätt att en ny anbudsutvärdering ska göras, vid vilken Ekerö kommun ska bortse från den komplettering som tillförts Liselotte Lööf Entreprenad AB:s anbud avseende giltigt försäkringsbrev.

Dok.Id 599584

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegelhuddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

YRKANDEN M.M.

Ekerö kommun genomför en upphandling av klottersanering ”Klotter-
sanering KSUH14/63”. Upphandlingen genomförs som ett förenklat
förfarande enligt 15 kap. lagen (2007:1091) om offentlig upphandling
(LOU). Av tilldelningsbeslut den 20 mars 2015 framgår att kommunen har
valt att anta Liselotte Löf Entreprenad AB som leverantör för uppdraget.

All Remove Sweden AB (Bolaget) ansöker om överprövning och yrkar att
förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen ska rättas på så sätt att ny
prövning av inkomna anbud ska genomföras och att nytt tilldelningsbeslut
ska meddelas. Bolaget anför bl.a. följande. Upphandlingen har skett i strid
med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU, genom att kommunen
tillät den vinnande leverantören Liselotte Löf Entreprenad AB (Liselotte
Löf) att komplettera sitt anbud med ny information för att uppfylla skall-
kravet i punkten 2.9 i skallkravsförteckningen i förfrågningsunderlaget.
Kompletteringen ledde till att anbudet prövades och tilldelades kontrakt.
Vid en korrekt genomförd prövning av anbuden hade Bolaget, som
placerades som tvåa i upphandlingen, tilldelats kontrakt. Kommunens
felaktiga agerande har medfört att Bolaget har lidit eller kan komma att
lida skada.

Ekerö kommun och Liselotte Löf bestrider bifall till ansökan om
överprövning.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Upphandlande myndigheter ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leveran-
törer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra
upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna
om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. Prövningen i

förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har anfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU (jfr RÅ 2009 ref. 69). För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU. Rätten kan då endast besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

I 15 kap. 12 § LOU anges följande. En upphandlande myndighet får tillåta att en anbudssökande eller anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudsansökan eller anbudet. Myndigheten får begära att en ansökan eller ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning.

I förfrågningsunderlagets skallkravsförteckning punkten 2.9 anges bl.a. följande. Anbudsgivare ska ha erforderliga försäkringar för sin verksamhet samt andra försäkringar som fordras för att hålla beställaren skadelös vid skada. En kopia på giltigt försäkringsbrev ska bifogas anbudet.

Det är ostridigt att Liselotte Lööf till sitt anbud bifogade ett försäkringsbrev vars giltighet hade upphört vid anbudstidens utgång och att kommunen, efter anbudstidens utgång, gav Liselotte Lööf möjlighet att komplettera anbudet med ett giltigt försäkringsbrev.

Enligt kommunen var syftet med det aktuella kravet i förfrågningsunderlaget att säkerställa att upphandlad leverantör hade en, för verksamheten och avtalsområdet, tillräcklig försäkringstäckning. Det till

Liselotte Lööfs anbud bifogade försäkringsbrevet bedömde kommunen ha tillräcklig försäkringsteckning även om tiden för försäkringsperioden hade löpt ut. Då försäkringsbrev i regel utfärdas med maximalt ett års giltighetstid och fortlöpande förnyas bedömdes att Liselotte Lööf av misstag kommit in med fel försäkringsbrev. Kommunen ansåg därför att Liselotte Lööf kunde ges möjlighet att komplettera med ett nytt försäkringsbrev utan att det skulle strida mot LOU. Enligt kommunen avsåg det nya försäkringsbrevet ingen ny försäkring med nya uppgifter utan samma försäkring som i det tidigare försäkringsbrevet. Båda försäkringsbreven har samma försäkringsgivare, försäkringstagare (inkl. medförsäkrade) och villkor. Kommunen anser därmed att Liselotte Lööf inte har fått tillföra anbudet nya uppgifter utan endast getts möjlighet att rätta ett uppenbart fel. En sådan komplettering bör anses väl ligga inom ramen för vad som är tillåtet enligt 15 kap. 12 § LOU.

Bolaget anför bl.a. följande. Om ett företag inte har ett giltigt försäkringsbrev har företaget inte en tillräcklig försäkringsteckning. Det är utan betydelse att företaget har för avsikt att teckna en ny försäkring för kommande år oavsett om försäkringen avses tecknas hos samma försäkringsbolag och samma villkor. Kommunens påstående i detta avseende saknar således relevans. Vidare saknas grund för att, såsom kommunen anger, utgå från att en försäkring "fortlöpande förnyas" eftersom ett försäkringsavtal tecknas mellan försäkringsgivare och försäkringstagare och det finns ingen på förhand given säkerhet att dessa parter vill teckna en ny försäkring kommande år. Dessutom, till skillnad mot vad kommunen anger, framgår det av försäkringsbrevet att försäkringen för 2015 är en ny försäkring. Ett giltigt försäkringsbrev som lämnas in efter anbudstidens utgång för att ersätta ett ogiltigt försäkringsbrev kan inte ens med en mycket generös tolkning anses utgöra annat än en ny uppgift och utgör alltså varken ett förtydligande eller en komplettering. Det råder heller ingen tvekan om att det inte heller kan utgöra en rättelse av ett uppenbart

fel mot bakgrund till hur detta har tolkats i praxis. Det följer av etablerad praxis att det är ett brott mot såväl likabehandlingsprincipen som transparensprincipen om anbud avviker från förfrågningsunderlaget och upphandlande myndighet tar hänsyn till ny information efter anbudsöppningen.

Liselotte Lööf anför bl.a. följande. Företaget fick möjlighet att komplettera anbudet med giltigt försäkringsbevis vilket det även gjorde. Av detta försäkringsbevis framgår tydligt att företaget är försäkrat på sätt som krävs i upphandlingen och att försäkringsbrevet – som utgör en fortsättning av tidigare ingivet försäkringsbrev – även ägde giltighet vid anbudfristens utgång samt alltså äger giltighet. Det kan således inte vara något tvivel om att företaget uppfyller upphandlingen krav på giltig försäkring. Av EU-domstolens dom i mål C-336/12 Manova, framgår att likabehandlingsprincipen ska tolkas så att den som regel inte utgör ett hinder för att en upphandlande myndighet i efterhand begär in kompletterande bevis på kvalifikationsomständigheter, såtillvida det är möjligt att objektivt kontrollera bevisets giltighet vid tidpunkten för den aktuella fristens utgång. I målet ansåg domstolen att det kunde tillåtas att leverantören i efterhand kompletterade med giltiga årsredovisningar.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Frågan i målet är om kommunens agerande att tillåta Liselotte Lööf att komplettera anbudet med ett giltigt försäkringsbrev efter anbudstidens utgång har varit förenligt med bestämmelserna i LOU.

Bestämmelsen i 15 kap. 12 § andra stycket LOU innebär att en anbudsansökan eller ett anbud kan förtydligas eller kompletteras. Det får endast ske under förutsättning att det inte finns någon risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. I mål C-87/94 Wallonska bussarna, beaktade den

upphandlande myndigheten ändringar som en anbudsgivare gjort genom en "tilläggsanmärkning". Därmed åsidosattes, enligt domstolen, principen om likabehandling. I sitt förslag till avgörande i målet anförde Generaladvokaten Lenz att termen "förtydliga" avser detaljuppgifter som gör det möjligt att mer klart beskriva det aktuella föremålet eller att med större exakthet definiera det. Vad gäller termen "komplettera" avser det enligt Generaladvokaten i stället möjligheten att inkomma med kompletterande uppgifter som tidigare inte funnits. Gemensamt för de två termerna, anförde Generaladvokaten, är att det inte handlar om att ersätta tidigare lämnade uppgifter med nya utan att konkretisera dem på något sätt, eftersom en möjlighet att ersätta tidigare fakta med nya skulle kunna missgynna andra anbudsgivare. Möjligheten att ersätta tidigare uppgifter regleras i 9 kap. 8 § första stycket LOU enligt vilken det krävs att tidigare uppgifter är uppenbart felaktiga för att kunna ersättas konkretisera dem på ett eller annat sätt.

Liselotte Lööf har i sitt yttrande hänvisat till en dom från EU-domstolen där domstolen bedömde att det i det fallet inte utgjorde något hinder för den upphandlande myndigheten att i efterhand begära in kompletterande bevis i form av offentliggjorda årsbokslut. Skillnaden i det fallet var att det rörde sig om offentliga handlingar där det fanns en möjlighet att objektivt kontrollera handlingarnas giltighet. I den aktuella upphandlingen avser kompletteringen ett försäkringsbrev vilket inte är en offentlig handling. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att det angivna rättsfallet från EU-domstolen inte har någon bäring i detta mål.

Enligt förvaltningsrättens bedömning har det vid utgången av anbudstiden inte gått att veta om Liselotte Lööfs anbud uppfyller kraven i punkten 2.9 i förfrågningsunderlagets skallkravspecifikation avseende erforderliga försäkringar eftersom det försäkringsbrev som bifogades anbudet inte längre var giltigt. Försäkringar tecknas oftast för ett år i taget vilket

innebär, enligt förvaltningsrättens mening, att det tecknas ett nytt försäkringsavtal vid varje utgång av det gamla. Det är inte givet att det kommer att tecknas ett nytt avtal med samma försäkringsgivare eller med samma villkor. Det kan därför inte genom ett ogiltigt och utgånet försäkringsavtal dras slutsatsen att Liselotte Lööf uppfyllde det efterfrågade obligatoriska kravet om erforderliga försäkringar. Det går inte heller, enligt förvaltningsrättens mening, att säga att det nya försäkringsbrevet endast är en konkretisering av tidigare inlämnade uppgifter eftersom det är ett nytt försäkringsavtal. Det får därmed ses som att Liselotte Lööf har getts möjlighet att komplettera sitt anbud med nya uppgifter. En sådan komplettering som kommunen har gett Liselotte Lööf möjlighet att göra efter anbudstidens utgång kan inte anses rymmas inom sådana godtagbara kompletteringar som avses i 15 kap. 12 § LOU. Enligt förvaltningsrättens mening är det inte heller fråga om en uppenbar felskrivning som kan rättas med stöd av 9 kap. 8 § LOU.

Förvaltningsrätten anser att kommunens agerande strider mot ovan angivna bestämmelser i LOU. Då Bolagets anbud vid utvärderingen har ansetts vara det näst mest ekonomiskt fördelaktiga anbudet har Bolaget lidit eller kan komma att lida skada till följd av kommunens agerande. Det finns därför skäl att besluta om ingripande enligt 16 kap. 6 § LOU. Eftersom bristerna är hänförliga till anbudsutvärderingen kan rättelse göras genom att kommunen gör en ny utvärdering där den otillåtna kompletteringen inte beaktas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. information om hur man överklagar finns i bilaga (DV-3109/1A LOU).

Linda Åslin
Tf. rådman

Helena Boson har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man ansér att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.